

**Stav podmienok na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti
v stredných školách v SR v školskom roku 2011/2012**

(Správa z rýchleho zberu informácií)

Správu spracovali:
Mgr. Jarmila Braunová
Mgr. Elena Laššová

Bratislava november 2012

OBSAH

Hlavné závery.....	3
1. Úvod.....	5
2. Metódy a formy	5
3. Výsledky.....	7
3.1 Druh školy	7
3.2 Škola podľa zriaďovateľa	7
3.3. Škola podľa počtu žiakov	8
3.4 Vypracovanie stratégie rozvíjania čitateľskej gramotnosti	9
3.5 Miesto a formy vzdelávania učiteľov v oblasti ČG.....	9
3.5.1 Dôvody, prečo sa nemôžu učitelia vzdelávať a problémy spojené so vzdelávaním učiteľov	10
3.5.2 Absolvovanie vzdelávania učiteľov v oblasti ČG.....	11
3.6 Školské knižnice	11
3.6.1 Dopĺňanie knižničného fondu	12
3.6.2 Najčastejšie druhy priebežne dopĺňanej literatúry	13
3.7 Plánovanie konkrétnych činností a aktivít zameraných na rozvíjanie ČG	13
3.7.1 Najčastejšie činnosti a aktivity naplánované vo vyučovacom čase	13
3.7.2 Najčastejšie činnosti a aktivity naplánované v mimovyučovacom čase.....	14
3.7.3 Realizácia činností a aktivít zameraných na rozvíjanie ČG.....	15
3.8 Vyhodnocovanie a analyzovanie činností a aktivít	17
Prílohy	17
1. Znenie e-mailového textu riaditeľom stredných škôl.....	17
2. Dotazník pre riaditeľa strednej školy	17

V súčasnej platnej pedagogickej dokumentácii na vzdelávacích stupňoch ISCED 1 a ISCED 2 sa dostáva do popredia čitateľská gramotnosť, ale dôraz na rozvíjanie tejto kompetencie je aj na vzdelávacom stupni ISCED 3. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, **čitateľskú gramotnosť** ako prostriedok učenia sa žiaka, na analyticko-interpretáčnej činnosti. Zdôrazňuje sa **riešenie problémových úloh**, schopnosť vedieť navrhnúť vlastné riešenie, utvárať a vyjadriť svoj názor, vedieť obhájiť svoj názor, **vecne argumentovať**, získať informácie z rôznych zdrojov (samostatne vedieť pracovať s informáciami), vedieť odhadnúť význam slov na základe kontextu; rozvíjať schopnosť logického myslenia.¹

Informácie súvisiace so zabezpečením a vytvorením podmienok ovplyvňujúcich **rozvíjanie čitateľskej gramotnosti** (ďalej ČG), ktoré správa obsahuje, môžu poslúžiť riaditeľom a vyučujúcim stredných škôl (ďalej SŠ) pri vytváraní vhodných podmienok na zlepšovanie úrovne čitateľskej gramotnosti u žiakov stredných škôl a do budúcnosti tvorcom politiky vzdelávania.

Hlavné závery

1. Dotazník vypísalo 73,25 % riaditeľov SŠ v Slovenskej republike.
2. Z hľadiska druhu školy vyplnilo dotazník iba o necelé 3 percentá viac riaditeľov stredných odborných škôl (73,20 %) ako riaditeľov gymnázií (70,56 %). Podľa zriaďovateľa bolo najviac riaditeľov štátnych škôl (76,10 %), o približne 9 % menej riaditeľov škôl cirkevných a 54,16 % bolo zo súkromných škôl. Medzi zapojenými subjektmi prevažovali školy s počtom žiakov vyšším ako 400 a školy s počtom žiakov od 201 do 400, najmenej škôl bolo s počtom žiakov do 100.
3. Vypracovanú stratégiu rozvíjania ČG má len necelých 30 % riaditeľov.
4. Individuálne štúdium je najčastejšia forma, prostredníctvom ktorej získavajú učitelia poznatky z oblasti ČG (73,23 %), prostredníctvom metodicko-pedagogického centra (ďalej MPC) sa vzdeláva 62,52 % učiteľov a interného vzdelávania v škole, napr. metodických orgánov a pedagogickej rady 37,86 %. Preťaženosť učiteľov, deficit ponúk, nedostatok finančných prostriedkov, nedostatočná informovanosť, problém s uvoľňovaním a zastupovaním sú najčastejšími problémami, prečo sa učitelia nemôžu vzdelávať.

---

¹ Štátny vzdelávací program pre vyššie sekundárne vzdelávanie (ISCED 3)

5. Vzdelávanie učiteľov v oblasti ČG absolvovali prevažne učitelia slovenského jazyka a literatúry (69,02 %), cudzieho jazyka (32,12 %) a odborných predmetov (10,33 %), v malej miere učitelia matematiky, dejepisu a občianskej náuky.
6. Takmer štvrtina škôl nemá zriadenú školskú knižnicu a 46,10 % riaditeľov považuje priestory knižnice za nevyhovujúce.
7. Knižničný fond z hľadiska rozvíjania ČG sa priebežne dopĺňa v závislosti od finančných prostriedkov. Až vyše 29 % škôl so zriadenou knižnicou ho nedopĺňa.
8. Len 58,51 % riaditeľov škôl naplánovalo konkrétne činnosti a aktivity zamerané na rozvíjanie ČG na vyučovaní i v mimovyučovacom čase, ktoré aj zrealizovali.
9. Prínos činností a aktivít sa vyhodnocuje a analyzuje v 92,16 % škôl najmä na zasadnutiach predmetových komisií pre všeobecné vzdelávanie a v 77,45 % na zasadnutiach pedagogických rád, najmenej sa vyhodnocuje na zasadnutiach predmetových komisií pre odborné vzdelávanie.

Za dôležité považujeme poukázať na dva fakty:

1. Až **71,13 % škôl nemá vypracovanú stratégiu rozvíjania čitateľskej gramotnosti**, pritom v zmysle zásad a cieľov vzdelávania v strednej škole, výskumov a výsledkov dvoch medzinárodných organizácií OECD a IEA – medzinárodného merania podľa štúdie OECD PISA (čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť 15-ročných žiakov ZŠ a SŠ) má sústavná a systematická práca s textom tvoriť súčasť vzdelávania v SŠ. Vzhľadom na nízke zastúpenie počtu zúčastnených učiteľov na vzdelávaní a na druhej strane význam, ktorý sa kladie na rozvíjanie ČG, dôležitej kompetencie vo vzdelávaní žiakov, konštatujeme, že **vzdelávaniu učiteľov je potrebné venovať zvýšenú pozornosť** jednak z hľadiska všetkých, ktorí ho môžu zabezpečiť a zrealizovať, a jednak z hľadiska účasti učiteľov všetkých aprobácií. ČG má svoje miesto vo vyučovaní všetkých predmetov, najmä však tých, v ktorých sú texty zdrojom poznatkov.
2. Jednou zo základných podmienok na rozvíjanie ČG je kniha a vhodná knižnica. Avšak výsledky poukazujú na nemilú skutočnosť, že takmer polovica škôl má nevyhovujúce priestory, v ktorých je knižnica, a ďalších 24,09 % ju nemá vôbec. Je potrebné apelovať na kompetentných, ktorí môžu finančnými či inými prostriedkami pomáhať školám vytvárať optimálne materiálno-technické podmienky na zlepšenie stavu v oblasti rozvíjania ČG tak, aby boli motivujúce a inšpirujúce ako pre učiteľa, tak aj pre žiaka.

1. Úvod

Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) realizovala v mesiaci máj 2012 prvýkrát systém rýchleho zberu informácií, s cieľom zistiť stav a podmienky na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti v stredných školách v Slovenskej republike v školskom roku 2011/2012.

Cieľom rýchleho zberu informácií na SŠ bolo ďalej zistiť:

primárne:

- vypracovanie stratégie rozvíjania čitateľskej gramotnosti,
- miesto, formy a problémy so vzdelávaním učiteľov,
- existenciu a podmienky školskej knižnice,
- činnosti a aktivity zamerané na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti a ich analýzu.

sekundárne:

- doplniť vlastné zistenia ŠŠI z priamej inšpekčnej činnosti o stave rozvíjania ČG.
- preveriť funkčnosť e-mailových adries SŠ uvedených v databáze Ústavu informácií a prognóz školstva (ÚIPŠ),
- overiť počítačovú gramotnosť riaditeľov škôl.

2. Metódy a formy

Pre získanie informácií bol vytvorený *dotazník* pre riaditeľov SŠ s 10 otázkami s možnosťou výberu odpovede z dvoch alebo viacerých možností, jeho súčasťou boli doplňujúce podotázky a základné údaje o škole – počet žiakov, sídlo, zriaďovateľ a organizovanosť školy.

ŠŠI realizovala rýchly zber informácií prostredníctvom internetu, pretože bol predpoklad, že všetky školy sú pripojené na internet a majú funkčné e-mailové adresy, ktoré uvádzajú riaditelia do zberu dát ÚIPŠ.

Dotazník riaditelia škôl vyplňali podľa inštrukcií priamo do formulára na internete, ktorý mohli otvoriť zadaním im prideleného kódu. Vyplnený dotazník odoslali pomocou určeného tlačidla.

Žiadosť o vyplnenie dotazníka bola zaslaná na všetky SŠ v Slovenskej republike, ktoré majú uvedenú e-mailovú adresu v databáze škôl ÚIPŠ.

Oslovených bolo spolu **714** SŠ², dotazník vyplnilo **523** riaditeľov, čo predstavuje **73,25 %** z celkového počtu oslovených škôl. Dotazník otvorilo a nevyplnilo 39 riaditeľov a neotvorilo 152.

Konštatujeme, že vysoké percento vyplnených dotazníkov svedčí o veľkom záujme riaditeľov škôl vysloviť sa k danej problematike, niektorí z nich z rôznych príčin nemohli dotazník vyplniť, resp. ho nevyplnili.

Predpokladané príčiny nevyplnených dotazníkov:

- neotvorenie e-mailovej pošty,
- vyhodnotenie správy ako „nevyžiadaná pošta“ (spam),
- nefunkčnosť e-mailovej adresy,
- technické problémy,
- nezáujem o vyplnenie dotazníka.

Na záver úvodu

I keď ide o veľký počet SŠ v absolútnom aj pomernom počte, výsledky je potrebné posudzovať ako **odhad** (aj keď kvalifikovaný) skutočného stavu.

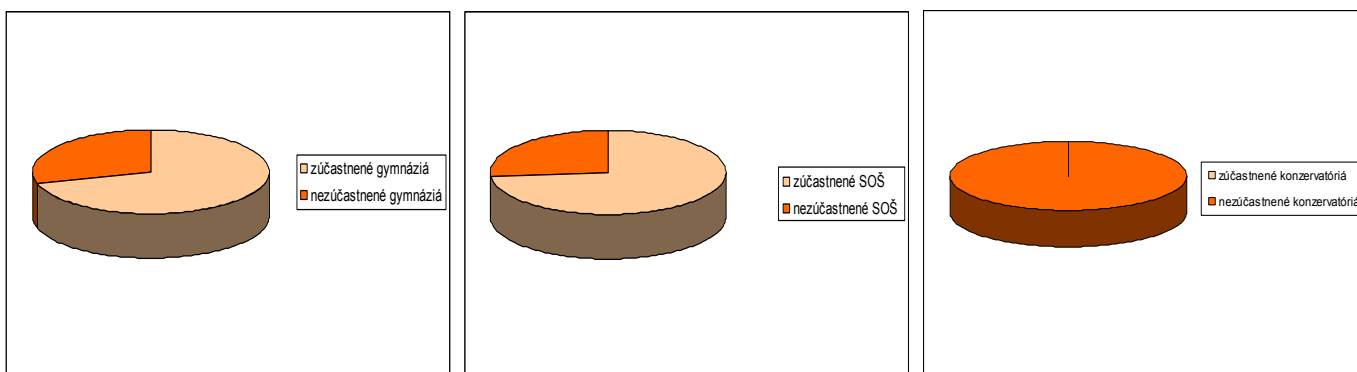
² Zo 738 SŠ v SR bolo oslovených 714, ktoré mali uvedenú e-mailovú adresu školy v adresári Ústavu informácií a prognóz školstva.

3. Výsledky

Počet respondentov: 523

3.1 Druh školy

druh	počet škôl	%
gymnázium	175	70,56
stredná odborná škola	347	73,20
konzervatórium	1	0,06

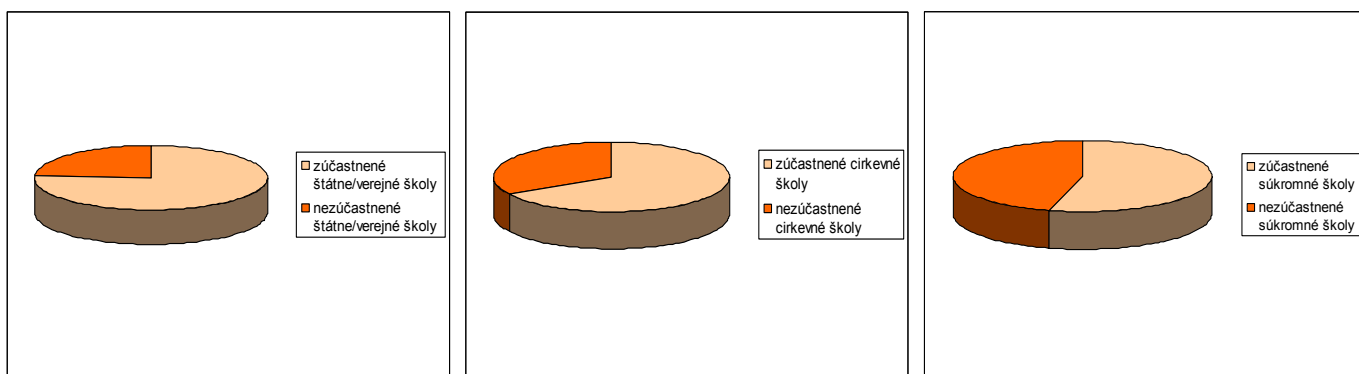
Grafy 1, 2, 3 Rozdelenie SŠ podľa druhu školy

Vyplneniu dotazníkov venovali približne rovnakú pozornosť riaditelia gymnázií i stredných odborných škôl. Podľa údajov zo štatistickej ročenky ÚIPŠ³ je v SR zo stredných škôl najviac stredných odborných škôl. Prepočítaním ich percentuálnych pomerov k celkovému počtu opýtaných môžeme konštatovať, že dotazník vyplnilo len o 2,64 % viac riaditeľov stredných odborných škôl ako gymnázií.

3.2 Škola podľa zriaďovateľa

zriaďovateľ	počet škôl	%
štátna	395	76,10
cirkevná	50	66,66
súkromná	78	54,16

³ <http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka>

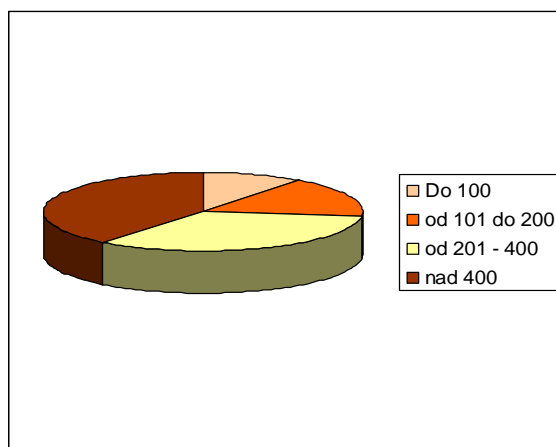

Grafy 4, 5, 6 Zastúpenie zúčastnených štátnych, cirkevných, súkromných SŠ

V SR je najviac štátnych škôl, menej súkromných a najmenej cirkevných.⁴ Prepočítaním ich percentuálnych pomerov k celkovému počtu vyplnených dotazníkov môžeme povedať, že najväčšie percentuálne zastúpenie škôl podľa zriaďovateľa mali štátne školy, ktorých bolo 76,10 %. Cirkevných škôl sa do zberu informácií zapojilo 66,66 % a súkromných 54,16 %.

3.3. Škola podľa počtu žiakov

počet žiakov	počet škôl	%
do 100	54	10,33
od 101 do 200	85	16,25
od 201 do 400	179	34,23
nad 400	205	39,20
<i>spolu</i>	<i>523</i>	<i>100 %</i>

Graf 7 Škola podľa počtu žiakov

V stredných školách majú najväčšie zastúpenie školy s počtom žiakov nad 400 (**205** škôl, t. j. 39,20 %) a s počtom žiakov od 201 do 400 (**179** škôl, t. j. 34,23 %). S počtom žiakov od 101 do 200 žiakov evidovalo **85** škôl (16,25 %) a najmenej škôl s počtom žiakov do 100 evidovalo **54** škôl (10,33 %). Môžeme konštatovať, že najviac škôl, ktoré sa zúčastnili rýchleho zberu informácií, bolo s počtom žiakov vyšším ako 201.

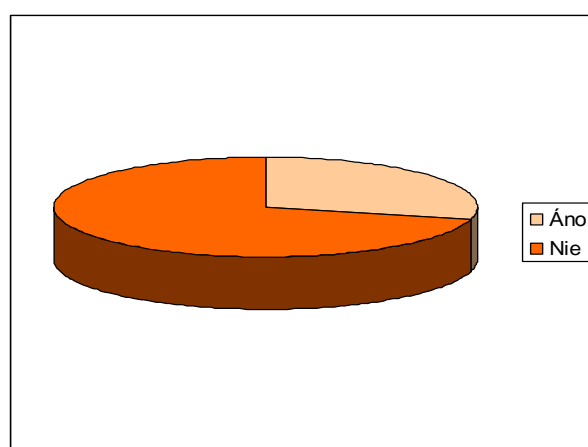
⁴ <http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka>

3.4 Vypracovanie stratégie rozvíjania čitateľskej gramotnosti

Na otázku z dotazníka, či *má škola vypracovanú stratégiu rozvíjania ČG*, z **523** riaditeľov sa väčšina vyjadrila negatívne, kladne odpovedalo len 28,87 % riaditeľov. Z vyjadrení vyplynulo, že stratégiu rozvíjania ČG **nemá vypracovanú až 71,13 %**. Pritom vypracovanie stratégie na rozvíjanie tejto dôležitej kompetencie žiakov má značný vplyv na vytváranie spôsobilosti pracovať s informáciami, vytvárať nové kontexty, umožňujúce celoživotný profesijný a osobnostný rast (pozn.: štúdia OECD PISA testuje vedomosti a zručnosti 15-ročných žiakov a študentov, ktoré sú dôležité pre ich úspešné uplatnenie sa v živote a na trhu práce⁵).

odpoveď	počet škôl	%
áno	151	28,87
nie	372	71,13
<i>spolu</i>	<i>523</i>	<i>100 %</i>

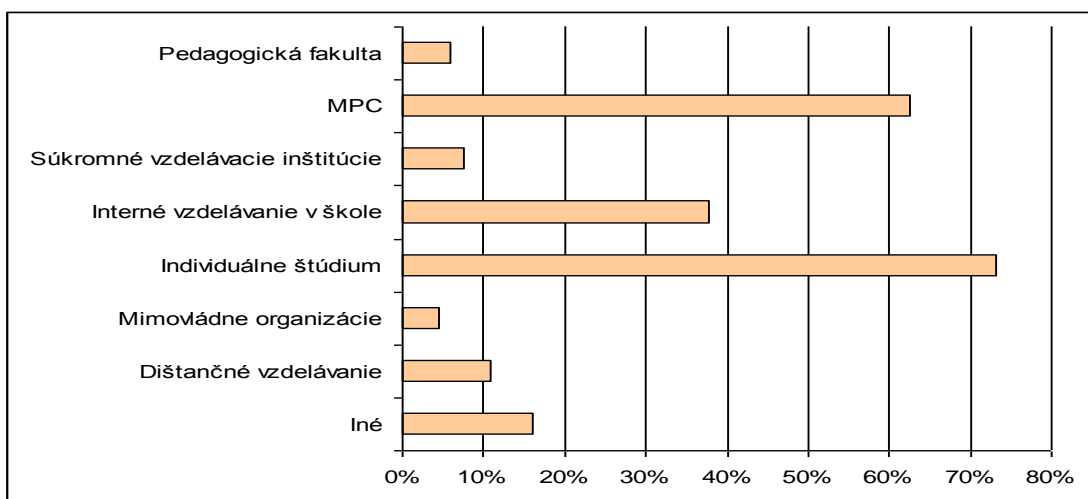

Graf 8 *Stratégie rozvíjania ČG*

3.5 Miesto a formy vzdelávania učiteľov v oblasti ČG

K otázke z dotazníka, *kde a akou formou sa učitelia SŠ v oblasti ČG vzdelávali*, boli školám ponúknuté možnosti, ktorými sa mohli identifikovať. Z odpovedí riaditeľov vyplynulo, že najviac učiteľov sa vzdeláva formou **individuálneho štúdia, na vzdelávacích aktivitách MPC a prostredníctvom metodických orgánov školy**. ŠŠI nepovažuje za postačujúce, že vzdelávanie v oblasti ČG prebiehalo väčšinou samoštúdiom vyučujúcich. Na zlepšenie kvality vzdelávania a zvyšovanie úrovne rozvíjania ČG u žiakov by bolo vhodné využívať vo väčšej miere (ak sú) ponúkané možnosti vzdelávania pre učiteľov napr. v metodicko-pedagogických centrách, na pedagogických fakultách a pod., kde môžu získať učitelia vo väčšej miere aj inšpiráciu na rozvoj metakognitívnych stratégií. Aj v zmysle pedagogicko-organizačných pokynov je nevyhnutné podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti ČG a vo vyučovacom procese venovať zvýšenú pozornosť čítaniu s porozumením.

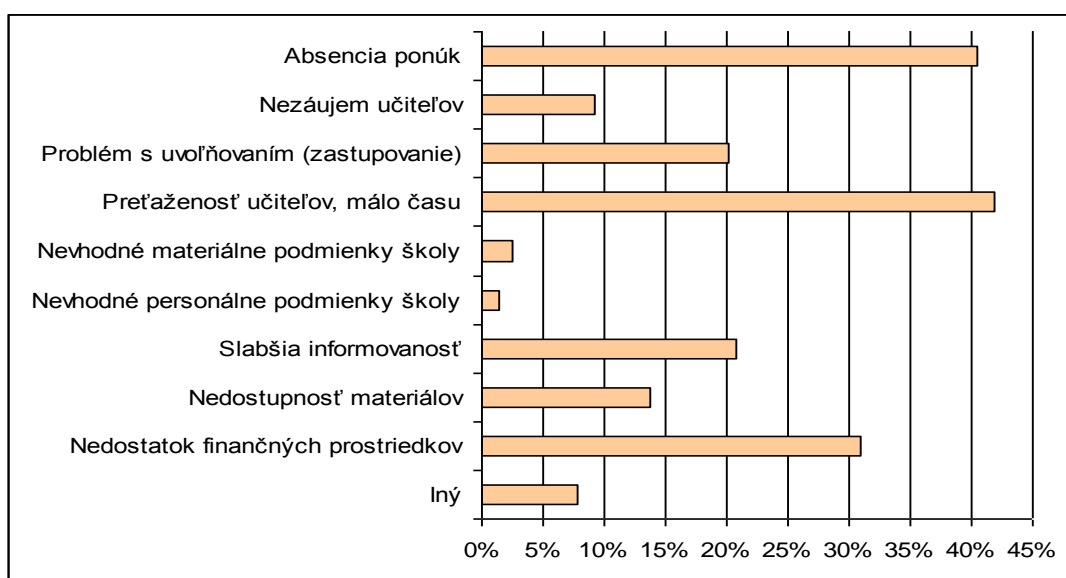
⁵ OECD PISA 2003, OECD PISA 2006, OECD PISA 2009

Graf 9 Miesto a formy vzdelávania učiteľov SŠ v oblasti ČG

3.5.1 Dôvody, prečo sa nemôžu učitelia vzdelávať a problémy spojené so vzdelávaním učiteľov

Pri tejto otázke si mohli riaditelia vybrať viacero z možných ponúkaných odpovedí. Pozitívnym výsledkom sa javí fakt, že hlavný dôvod, *prečo sa nemôžu učitelia vzdelávať v tejto oblasti, prípadne aký je so vzdelávaním učiteľov problém*, riaditelia najčastejšie uvádzali, že ich obmedzovala **preťaženosť a nedostatok času** (41,87 %), nepriaznivo ho ovplyvňovali aj **absencia ponúk** (40,54 %), **chýbajúce finančné prostriedky** (30,98 %), **nedostatočná informovanosť** (20,84 %) a **problém s uvoľňovaním a zastupovaním** (20,08 %).

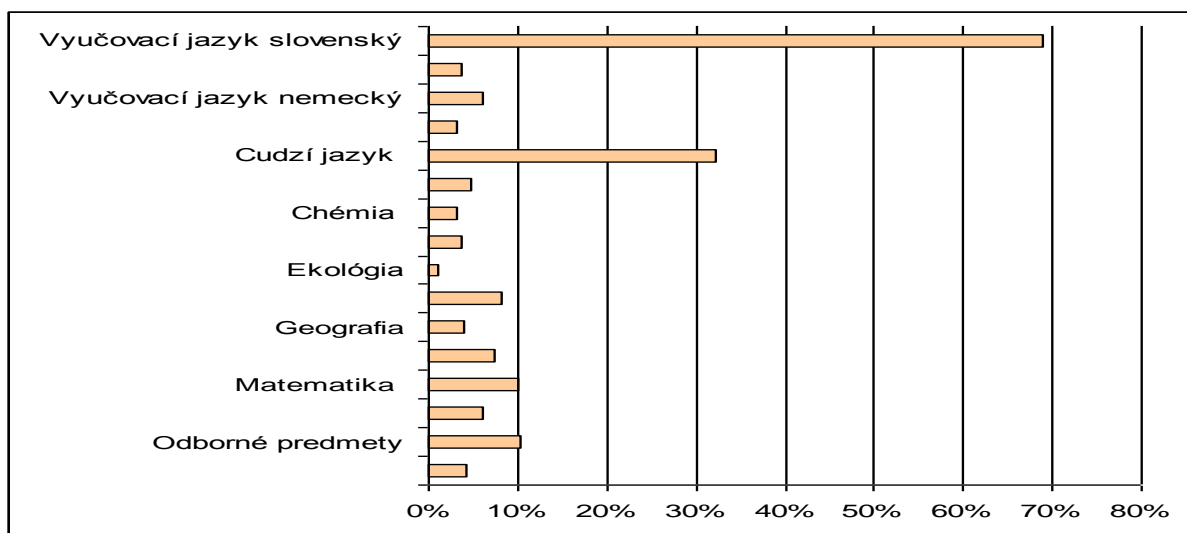

Graf 10 Problémy so vzdelávaním učiteľov v oblasti ČG v %

3.5.2 Absolvovanie vzdelávania učiteľov v oblasti ČG

Vzdelávanie učiteľov v oblasti ČG absolvovali najmä učitelia slovenského jazyka a literatúry (69,02 %), cudzieho jazyka (32,12 %) a v nízkej miere sa vzdelávali vyučujúci odborných predmetov (10,33 %) a matematiky (9,94 %). Vyučujúci ostatných predmetov sa na vzdelávaní v oblasti ČG zúčastnili vo veľmi nízkej miere.

Na základe uvedeného konštatujeme, že vzdelávaniu učiteľov, ktoré môže napomôcť uplatňovaniu progresívnych vzdelávacích postupov, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť aj v ostatných predmetoch. V MPC môžu účastníci vzdelávania – nielen učitelia slovenského jazyka a literatúry, cudzích jazykov – získať kompetencie na riadenie činností, ktoré podporujú u žiaka porozumenie textu (vedomosti o ČG a zručnosti v príprave a riadení aktívneho učenia sa žiaka spracovaním informácií z jazykových prejavov).

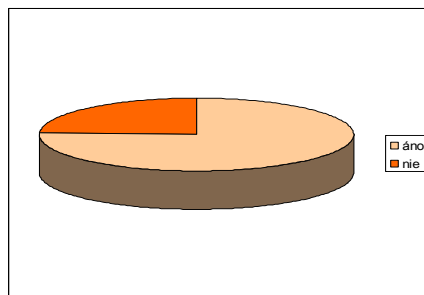

Graf 11 Absolvovanie vzdelávania v oblasti ČG (učitelia)

3.6 Školské knižnice

Z odpovedí v dotazníku vyplynulo, že školské knižnice mali zriadené v **75,91 %** SŠ, ale iba 53,90 % riaditeľov považovalo ich priestory za optimálne. **Knižnicu nemali v 24,09 %** SŠ zriadenú a 46,10 % uviedlo, že **považuje priestory školskej knižnice za nevyhovujúce**. Pritom systematické budovanie školských knižníc vyplýva aj z pedagogicko-organizačných pokynov a informácie a dokumenty nevyhnutné pre činnosť školských knižníc sú zverejnené na internetovej stránke www.spgk.sk.

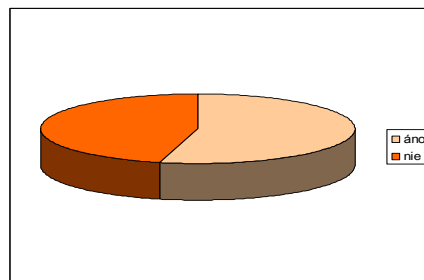
knižnica zriadená	počet škôl	%
áno	397	75,91
nie	126	24,09
<i>spolu</i>	<i>523</i>	<i>100</i>

Graf 12 Zriadenie knižnice v SŠ

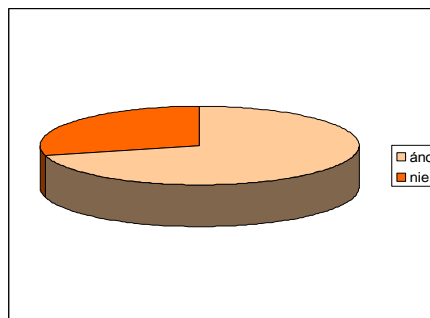
priestory vyhovujúce	počet škôl	%
áno	214	53,90
nie	183	46,10
<i>spolu</i>	<i>397</i>	<i>100</i>

Poznámka: knižnicu nemá zriadenú 126 SŠ

Graf 13 Vhodnosť priestorov knižnice

dopĺňanie knižničného fondu	počet škôl	%
áno	281	70,78
nie	116	29,22
<i>spolu</i>	<i>397</i>	<i>100</i>

Graf 14 Dopĺňanie knižničného fondu

3.6.1 Dopĺňanie knižničného fondu

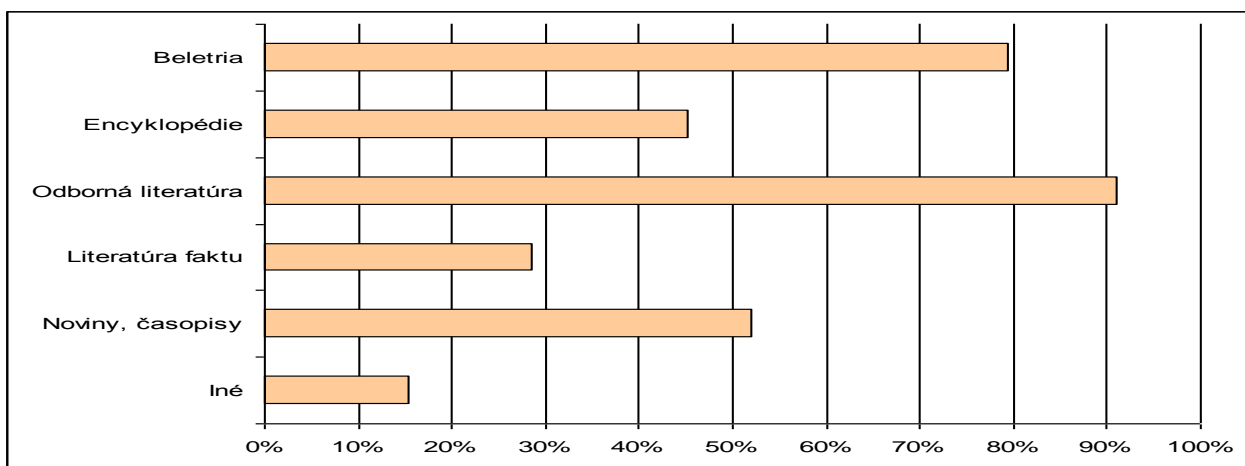
Z odpovedí 397 riaditeľov vyplynulo, že **70,78 %** z nich dopĺňa priebežne *knižničný fond* z dôvodu podpory rozvoja ČG v závislosti od finančných prostriedkov školy. Knižničný fond nedopĺňajú takmer v **30 % škôl**. ŠŠI považuje tento stav za neuspokojivý.

Podľa vyjadrení riaditeľov knižničný fond doplnili školy v roku 2011 v priemere na školu v počte kníh **62**.⁶ Avšak priemer na školu zo všetkých zúčastnených stredných škôl predstavuje iba 47 kníh.

⁶ Priemer na školu je vypočítaný z počtu škôl, ktoré v prieskume odpovedali na otázku, či dopĺňajú priebežne knižničný fond.

3.6.2 Najčastejšie druhy priebežne doplňanej literatúry

Školy doplňali knižničný fond prevažne *odbornou literatúrou, beletriou, novinami a časopismi, encyklopédiami*. Menej boli zastúpené knihy z oblasti *literatúry faktu*.

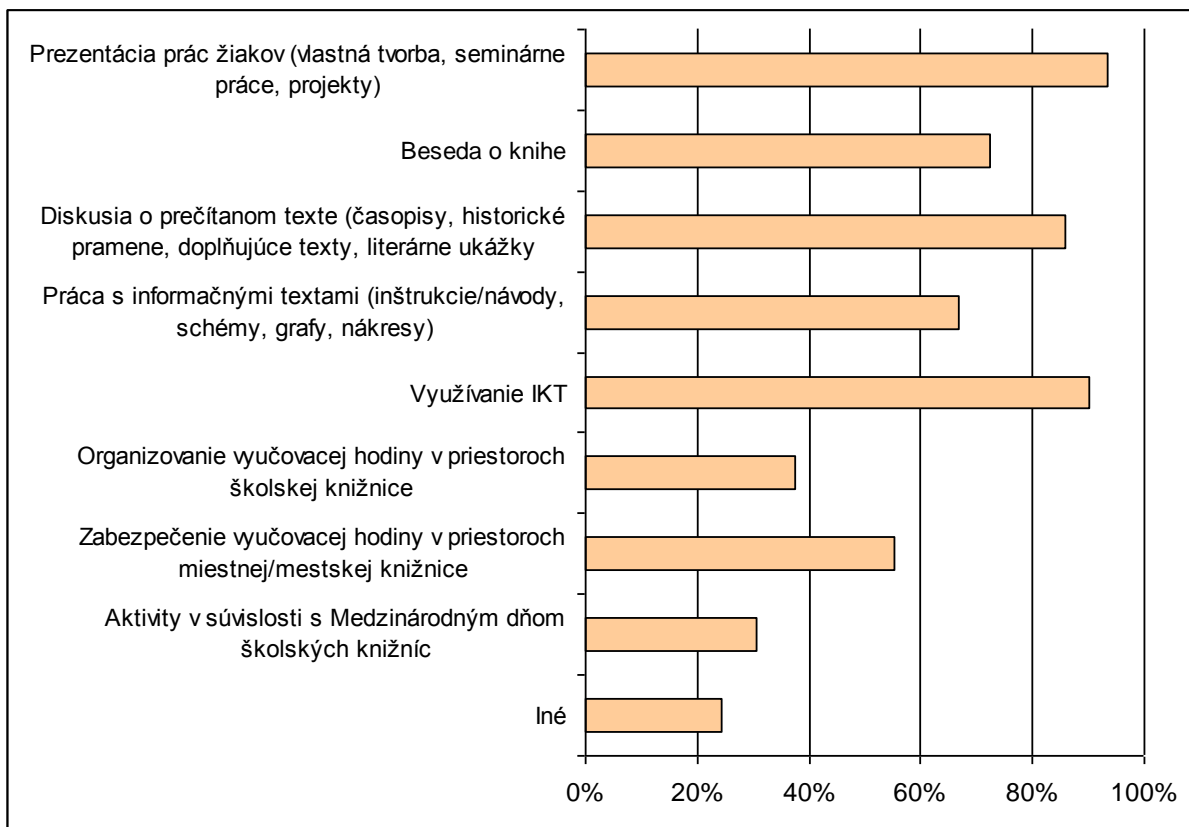
Graf 14 Dopĺňanie knižničného fondu

3.7 Plánovanie konkrétnych činností a aktivít zameraných na rozvíjanie ČG

Naplánované konkrétne činnosti a aktivity zamerané na rozvíjanie ČG malo 58,51 % SŠ. Nenaplánovalo ich až **41,49 %**, čo z hľadiska podpory rozvíjania tejto dôležitej kompetencie u žiakov je nepostačujúce.

3.7.1 Najčastejšie činnosti a aktivity naplánované vo vyučovacom čase

Medzi najčastejšie aktivity, ktoré riaditelia škôl uviedli, patria rôzne formy *vlastnej tvorby žiakov* (93,46 %) a *využívanie IKT* (90,20 %). K ďalším činnostiam patria *diskusné aktivity k prečítaným textom* (85,95 %), *beseda o knihe* (72,22 %), *práca s informačnými textami* (66,67 %). Na realizáciu aktivít plánovali využívať aj *priestory miestnej/mestskej knižnice* (55,23 %).

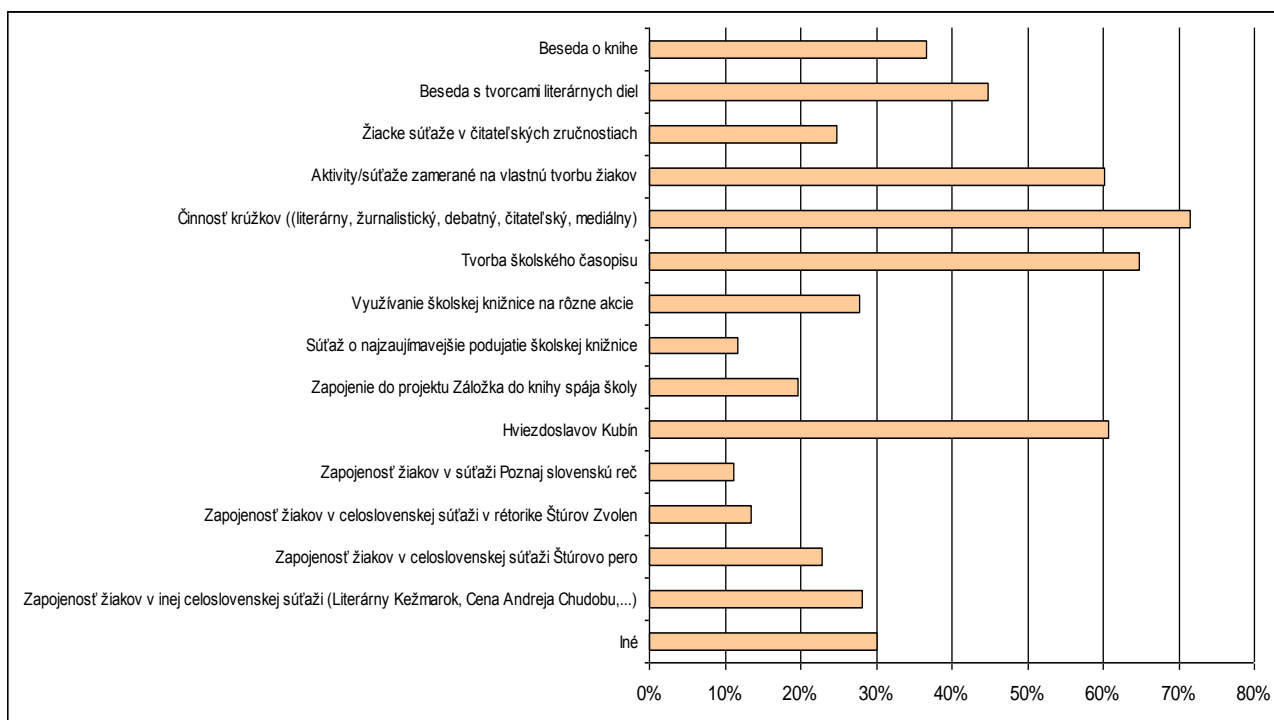

Graf 15 Najčastejšie činnosti a aktivity naplánované vo vyučovacom čase

3.7.2 Najčastejšie činnosti a aktivity naplánované v mimovyučovacom čase

Z aktivít mimo vyučovania riaditelia najviac uvádzali *prácu v krúžkoch* vhodného obsahového zamerania, *tvorivé aktivity*, *súťaže*, *besedy o knihách*. Za pozitívne v oblasti rozvíjania ČG považujeme práve *prácu v rôznych krúžkoch* (literárny, žurnalistický, debatný, čitateľský, mediálny), ktorú uviedlo 71,57 % riaditeľov.

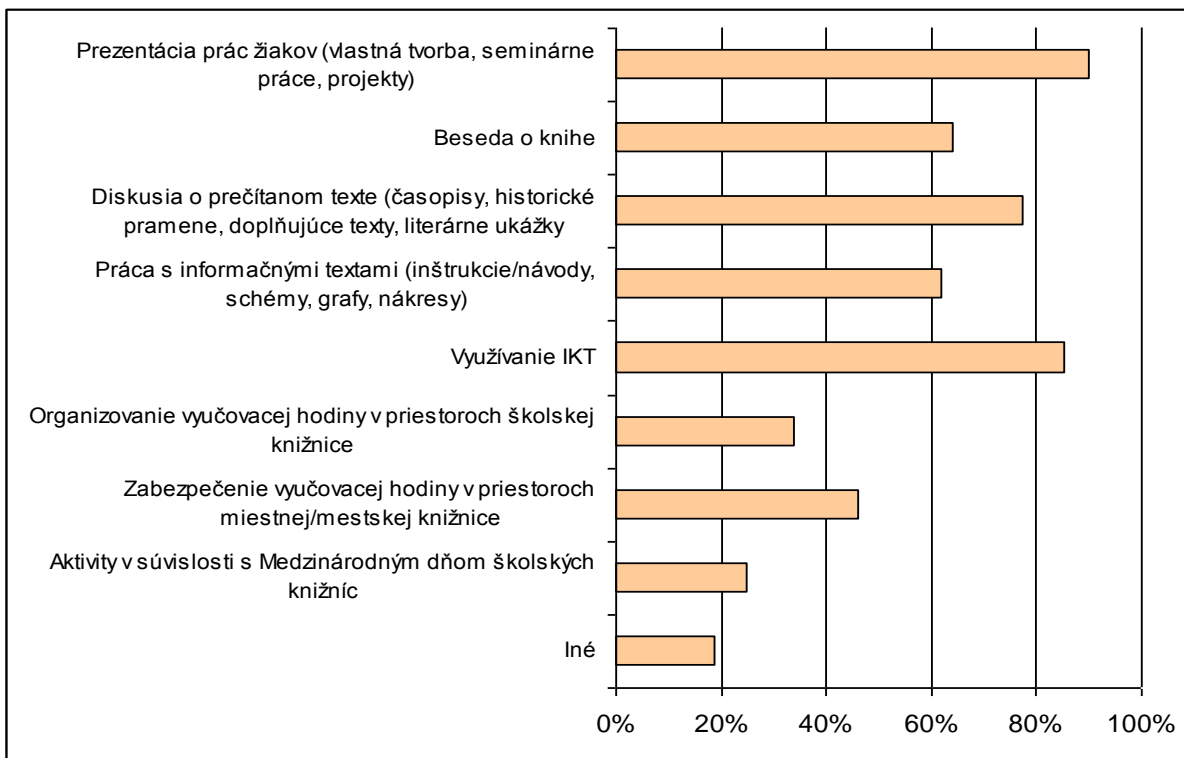
Z ďalších aktivít najčastejšie uvádzali *tvorbu školského časopisu* (64,71 %), *Hviezdoslavov Kubín* (60,78 %), *aktivity zamerané na vlastnú tvorbu žiakov* (60,13 %).

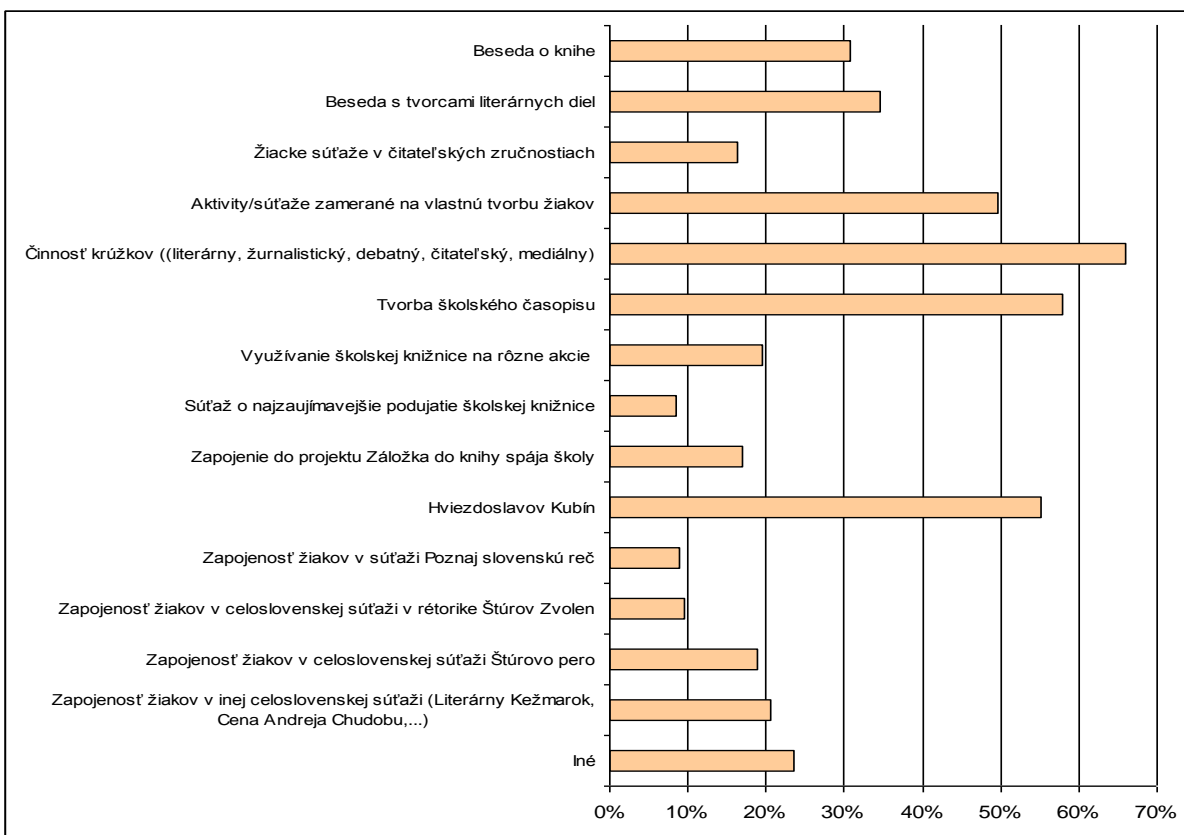
Graf 16 Najčastejšie činnosti a aktivity naplánované v mimovyučovacom čase

3.7.3 Realizácia činností a aktivít zameraných na rozvíjanie ČG

V nadväznosti na termín zberu informácií školy v prevažnej miere potvrdili realizáciu naplánovaných aktivít vo vyučovacom i mimovyučovacom čase. *Prezentáciu prác žiakov (vlastná tvorba, seminárne práce, projekty)* vo vyučovacom čase z naplánovaných 93,46 % zrealizovali k termínu zberu informácií na 89,87 %, *využívanie IKT v rámci vyučovacích hodín* z naplánovaných 90,20 % zrealizovali na 85,29 %, *diskusiu o prečítanom texte* z naplánovaných 85,95 % na 77,46 %. *Činnosť krúžkov* z naplánovaných 71,57 % v mimovyučovacom čase zrealizovali na 66,01 %, *tvorbu školského časopisu* z naplánovaných 64,71 % zrealizovali na 57,84 %, *Hviezdoslavov Kubín* z naplánovaných 60,78 % na 55,23 %.

Graf 17 Činnosti a aktivity zamerané na rozvíjanie ČG zrealizované vo vyučovacom čase do 31. 5. 2012

Graf 18 Činnosti a aktivity zamerané na rozvíjanie ČG zrealizované v mimovyučovacom čase do 31. 5. 2012

3.8 Vyhodnocovanie a analyzovanie činností a aktivít

ŠŠI pozitívne hodnotí, že školy prínos týchto aktivít v prospech podpory rozvíjania ČG priebežne vyhodnocovali a analyzovali na zasadnutiach predmetových komisií pre všeobecné vzdelávanie (**92,16 %**). Menej sa analýzou aktivít zaoberali na zasadnutiach predmetových komisií pre odborné vzdelávanie (**47,39 %**), nezaoberalo sa nimi až 52,61 % škôl. Zodpovedne k vyhodnocovaniu týchto činností pristupovali pedagogické rady (ďalej PR) v **77,45 %** škôl.⁷

Prílohy

1. Znenie e-mailového textu riaditeľom stredných škôl
2. Dotazník pre riaditeľa strednej školy

---

⁷ Počet odpovedí v jednotlivých otázkach nekorešponduje s počtom uvedených škôl v úvode, pretože niektoré školy na otázky neodpovedali (grafy 19, 20, 21).

Dobrý deň!

Vážená pani riaditeľka, vážený pán riaditeľ,

Štátna školská inšpekcia si Vás dovoľuje touto cestou požiadať o vyplnenie dotazníka, prostredníctvom ktorého chce získať údaje súvisiace so zabezpečením a vytvorením podmienok na rozvíjanie **čitateľskej gramotnosti**. Vyplnením dotazníka prispějete k spracovaniu údajov za SR v predmetnej veci, pomocou ktorých bude môcť ŠŠI reálne informovať o súčasnom stave v stredných školách.

Dotazník obsahuje 10 otázok s možnosťou výberu odpovede, preto Váš čas na jeho vyplnenie bude trvať max. 15 minút.

Dotazník bude na webovej stránke prístupný v čase od 10. 5. 2012 do 31. 5. 2012.

Čo je potrebné urobiť?

- do príslušného okna na stránke <http://www.ssiba.sk/dotaznik> zadajte pridelený kód;
- kliknite na tlačidlo „Pokračuj“;
- vyplňte dotazník;
- po vyplnení dotazník uložte pomocou tlačidla „Uložiť a ukončiť“;
- v prípade potrebnej opravy, opätovne zadajte kód na danej stránke, kde sa otvorí Váš vyplnený dotazník, ktorý budete môcť upraviť;
- zmenu údajov potvrdíte tlačidlom „Uložiť a ukončiť“.

Váš pridelený kód: 66E35C021AA364516DB9054864410797

Poznámka:

Každá stredná škola má vygenerovaný a pridelený svoj prístupový kód. Kódy pre jednotlivé školy boli vygenerované tak, aby každá oslovená škola mohla vyplniť len jeden dotazník.

V prípade nejasností svoje otázky zasielajte na e-mailovú adresu: dotaznik@ssiba.sk.

Za spoluprácu ďakujem!

S úctou

Mgr. Jarmila Braunová

námestníčka hlavnej školskej inšpektorky

Štátna školská inšpekcia

Úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52

841 04 Bratislava 4

Dotazník
pre riaditeľa strednej školy

1. Vaša škola je:

	ÁNO	NIE
a) gymnázium.....	☐	☐
b) stredná odborná škola	☐	☐
c) konzervatórium.....	☐	☐

2. Vaša škola je:

	ÁNO	NIE
a) štátna	☐	☐
b) cirkevná.....	☐	☐
c) súkromná	☐	☐

3. Vaša škola má počet žiakov:

	ÁNO	NIE
a) do 100.....	☐	☐
b) od 101 – 200.....	☐	☐
c) od 201 – 400.....	☐	☐
d) nad 400	☐	☐

4. Má vaša škola vypracovanú stratégiu rozvíjania čitateľskej gramotnosti (ČG)?

- a) áno
b) nie

5. Kde (akou formou, spôsobom) sa vzdelávajú učitelia vašej školy v oblasti ČG?

	ÁNO	NIE
a) Pedagogická fakulta.....	☐	☐
b) MPC.....	☐	☐
c) Súkromné vzdelávacie inštitúcie	☐	☐
d) Interné vzdelávanie v škole (metodické orgány, pedagogická rada).....	☐	☐
e) Individuálne štúdium	☐	☐

f) Mimovládne organizácie	☐	☐
g) Dištančné vzdelávanie	☐	☐
h) Iné.....	☐	☐

6. Označte dôvod, prečo sa nemôžu vaši učitelia vzdelávať, resp. aký je so vzdelávaním učiteľov problém.

	ÁNO	NIE
a) Absencia ponúk	☐	☐
b) Nezáujem učiteľov	☐	☐
c) Problém s uvoľňovaním (zastupovanie)	☐	☐
d) Preťaženosť učiteľov	☐	☐
e) Nevhodné materiálne podmienky školy.....	☐	☐
f) Nevhodné personálne podmienky školy	☐	☐
g) Slabšia informovanosť	☐	☐
h) Nedostupnosť materiálov.....	☐	☐
ch) Nedostatok finančných prostriedkov	☐	☐
i) Iný.....	☐	☐

7. Vzdelávanie v oblasti ČG absolvovali učitelia v predmete:

	ÁNO	NIE
a) Vyučovací jazyk slovenský	☐	☐
b) Vyučovací jazyk maďarský	☐	☐
c) Vyučovací jazyk nemecký	☐	☐
d) Vyučovací jazyk iný	☐	☐
e) Cudzí jazyk	☐	☐
f) Fyzika	☐	☐
g) Chémia	☐	☐
h) Biológia	☐	☐
ch) Ekológia.....	☐	☐
i) Dejepis.....	☐	☐

8. Máte v škole zriadenú školskú knižnicu?

- a) áno
 b) nie

9a. Ak áno, považujete priestory školskej knižnice za vyhovujúce?

- a) áno
 b) nie

10. Dopĺňate priebežne knižničný fond z hľadiska podpory rozvoja ČG?

- a) áno
b) nie

10a. Ak áno, uveďte, akými druhmi:

	ÁNO	NIE
a) Beletria	☐	☐
b) Encyklopédie	☐	☐
c) Odborná literatúra	☐	☐
d) Literatúra faktu	☐	☐
e) Noviny, časopisy	☐	☐
f) Iné	☐	☐

11. Koľko kníh ste doplnili do knižničného fondu v roku 2011?

Počet: .....

12. Máte naplánované konkrétne činnosti a aktivity zamerané na rozvíjanie ČG?

- a) áno
b) nie

12a. Ak áno, uveďte aké činnosti a aktivity máte naplánované vo vyučovacom čase:

	ÁNO	NIE
a) Prezentácia prác žiakov (vlastná tvorba, seminárne práce, projekty)	☐	☐
b) Beseda o knihe	☐	☐
c) Diskusia o prečítanom texte (časopisy, historické pramene, doplňujúce texty, literárne ukážky)	☐	☐
d) Práca s informačnými textami (inštrukcie/návody, schémy, grafy, nákresy)	☐	☐
e) Využívanie IKT	☐	☐
f) Organizovanie vyučovacej hodiny v priestore školskej knižnice	☐	☐
g) Zabezpečenie vyučovacej hodiny v priestoroch miestnej/mestskej knižnice	☐	☐
h) Aktivity v súvislosti s Medzinárodným dňom školských knižníc	☐	☐
ch) Iné	☐	☐

12b. Ak áno, uveďte aké činnosti a aktivity máte naplánované v mimovyučovacom čase:

	ÁNO	NIE
a) Beseda o knihe	☐	☐
b) Beseda s tvorcami literárnych diel	☐	☐
c) Žiacke súťaže v čitateľských zručnostiach	☐	☐
d) Aktivity/súťaže zamerané na vlastnú tvorbu žiakov	☐	☐
e) Činnosť krúžkov (literárny, žurnalistický, debatný, čitateľský, mediálny)	☐	☐
f) Tvorba školského časopisu	☐	☐
g) Využívanie školskej knižnice na rôzne akcie.....	☐	☐
h) Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice	☐	☐
ch) Zapojenie do projektu Záložka do knihy spája školy.....	☐	☐
i) Hviezdoslavov Kubín	☐	☐
j) Zapojenosť žiakov v súťaži Poznaj slovenskú reč	☐	☐
k) Zapojenosť žiakov v celoslovenskej súťaži v rétorike Štúrov Zvolen	☐	☐
l) Zapojenosť žiakov v celoslovenskej súťaži Štúrovo pero	☐	☐
m) Zapojenosť žiakov v inej celoslovenskej súťaži (Literárny Kežmarok, Cena Andreja Chudobu...).....	☐	☐
n) Iné	☐	☐

13a. Ktoré z naplánovaných činností a aktivít zameraných na rozvíjanie ČG ste už zrealizovali vo vyučovacom čase?

	ÁNO	NIE
a) Prezentácia prác žiakov (vlastná tvorba, seminárne práce, projekty).....	☐	☐
b) Beseda o knihe	☐	☐
c) Diskusia o prečítanom texte (časopisy, historické pramene, doplňujúce texty, literárne ukážky)	☐	☐
d) Práca s informačnými textami (inštrukcie/návody, schémy, grafy, nákresy)	☐	☐
e) Využívanie IKT	☐	☐
f) Organizovanie vyučovacej hodiny v priestore školskej knižnice.....	☐	☐
g) Zabezpečenie vyučovacej hodiny v priestoroch miestnej/mestskej knižnice	☐	☐
h) Aktivity v súvislosti s Medzinárodným dňom školských knižníc.....	☐	☐
ch) Iné	☐	☐

13b. Ktoré z naplánovaných činností a aktivít zameraných na rozvíjanie ČG ste už zrealizovali v mimovyučovacom čase?

	ÁNO	NIE
a) Beseda o knihe	☐	☐
b) Beseda s tvorcami literárnych diel	☐	☐
c) Žiacke súťaže v čitateľských zručnostiach	☐	☐
d) Aktivity/súťaže zamerané na vlastnú tvorbu žiakov	☐	☐
e) Činnosť krúžkov (literárny, žurnalistický, debatný, čitateľský, mediálny)	☐	☐
f) Tvorba školského časopisu	☐	☐
g) Využívanie školskej knižnice na rôzne akcie.....	☐	☐
h) Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice	☐	☐
ch) Zapojenie do projektu Záložka do knihy spája školy.....	☐	☐
i) Hviezdoslavov Kubín	☐	☐
j) Zapojenosť žiakov v súťaži Poznaj slovenskú reč	☐	☐
k) Zapojenosť žiakov v celoslovenskej súťaži v rétorike Štúrov Zvolen	☐	☐
l) Zapojenosť žiakov v celoslovenskej súťaži Štúrovo pero	☐	☐
m) Zapojenosť žiakov v inej celoslovenskej súťaži (Literárny Kežmarok, Cena Andreja Chudobu...).....	☐	☐
n) Iné	☐	☐

14a. Vyhodnocujete a analyzujete priebežne prínos týchto činností a aktivít na zasadnutiach predmetových komisií pre všeobecné vzdelávanie?

- a) áno
b) nie

14b. Vyhodnocujete a analyzujete priebežne prínos týchto činností a aktivít na zasadnutiach predmetových komisií pre odborné vzdelávanie?

- a) áno
b) nie

14c. Vyhodnocujete a analyzujete priebežne prínos týchto činností a aktivít na zasadnutiach pedagogických rád?

- a) áno
b) nie